

(א) לקמן כד: (ב) וְלַקְמָן
כד: (ג) וְלַקְמָן דף ג.א.
(ד) ס"א ל"ג, (ה) ס"א ל"א
והוא ר"ת ולשנה אחרת,
(ו) שייך לעיל במשנה.

גליון הש"ס

גמ' צבוע זו אפא. היינו
אפעה מוס' סנהדרין טו
ע"כ ד"ה והבדלם ויכ' **הר"ק**
שמואל א יג יח:
שם דתנא צבוע. עין
ירושלמי פ"ק דשבת הלכה
ג עלה דמתני' דלא ילא
המיט:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה והנחש כו'
לאו בכל כו'. כ"כ והנחש
חולק על זה:

כולה רבי טרפון היא. ורישא לאו בחצר הניזק גמורה עסקין משום הכי קתני אינה מועדת ודקא מחייב ליה אשן ורגל בחצר המיוחדת לניזק לפירות ובקדן חצי נזק ומו לא משום דלשוורים הוא רשות לשניהם וזכר"ר דמלא: ראו לא אשן. כגון פירות וירקות: שאין ראו לא. כסות וכלים: לא. דמשונה הוא וחצי נזק הוא דמשלם: ואי רבי טרפון כו'. הא ודאי לגבי שן רשות הניזק הוא דהא במיוחדת לניזק לפירות ואוקימתה: **חמשה** ממין הן. נגיחה נגיפה נשיכה רציצה צעיפה: ואם הועדו **חמשתן** מועדין. והיינו דקתני חמשה מועדין והא דקתני השן מועדת לכלול כו' לאו אמרינא קאי אלא הכי קאמר וכן ורגל מועדין מתחילתן והא דקתני וסור המועד וסור המזיק ברשות הניזק הכי קאמר והיכן העדלתן דשן ורגל ברשות הניזק: ה"ג **מסקיף** לה רבינא **אי קסני** לקמן **סור המזיק** ברשות כניוק כילד. ולא גרס חדא דחמשה תנן: הא קסני לקמן. צפרק כילד דקמפרש לכולהו מועדין דפ"ק וקמפרש נמי שור המזיק ברשות הניזק כילד: אי אמרם בשלמה איירי. צפרק תמה ברשות הניזק צנוק שלם צפ"ק היינו דתני פירושא צפ"ק כילד ומפרש פלוגתא דרבי טרפון ורבנן: אלא אי אמרם לא איירי צב. צהאי פירקא: מאי כילד. אהיכא קאי: ואם הועדו **חמשתן** מועדין. היינו פירושא דחמשה מועדים דתנן במתניתין: וכן ורגל מועדין מתחילתן. לאו אמרינא קאי אלא מועדין קתני ואילו: והו סור המועד. הא דלאמרן קתני הועדו משמטן מועדים זהו שור המועד הכתוב בצרפה: וסור המזיק כו' מחלוקת רבי טרפון ורבנן. צפרק שני' והאדם: ויש מועדים כו'. ספא דמתניתין קא מפרש (והא דלא מנו להו צהדי הני משום דלא כתיבן כי הנך): אכל פנים קטנים אורחיה. לרצון ואם רצנה עליהן צהר"ר פטור וברשות הניזק חייבת נזק שלם דמולדה דרגל הוא: לימא מסייע ליה **הכמה מועד נמנע** כו'. ומתניתין קתני דליה מועדת לרצון אלא ודאי דמתניתין בגדולים וצריחא בכלים קטנים וצילדים קטנים וצבהמה קטנה: **דלמא מן הארץ**. האי דקתני מועדת נמנע לאו צריחא אלא מן הארץ כשהיא מהלכת ויש צדידה כלים ממעכתן בינה לכותל וזו היא שאמרנו: היקף בגופה דרך הלוכה דהיא מולדה דרגל: נפרוא אפא: אף **צבוע**. אהני דמתניתין מוסקיף: ואמר רב יוסף. צבועא אחריתי: צבוע וו אפא. ומדמוסקיף ר"מ אפא מכלל דצבוע לאו אפא הוא: לא קשיא כו'. דצבוע דמתניתין הוא צבוע וזכר ועליו קאמר רב יוסף צבוע וו אפא ור"מ מוסקיף אף צבוע נקבה דלא שמה אפא. ודרב יוסף לאו אדר"מ איתמר אלא צבועא איתמר דתניא צבוע וזכר נעשה כו' אלמא צבוע וזכר משתנה לכמה מניין הלכך קרי לה צבוע וזכר נעשה אפא דתניא צבוע וזכר וכו' ומשום דמשתנה לצריחא אחרת אכטריך לאוסופי צהדיא. מפי מורי (ו) ולא שמעתי:

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

טז.

עין משפט נר מצוה

קענא א מיי" פ"א מהל' נזיק ממון ה' ה' סמנ עשין כו טו"ע ח"מ ס' שפט עקיף ו: קעד ב מיי" שם הלכה ו טור ש"ע שם פטקי ח: קענא ג מיי" שם הלכה ה סמנ שם טור ש"ע שם פטקי ז ועין שם טור:

רבינו הגנאל

מתני'. חמשה תמים והחמשה כו'. ושקלינן וטרינן בהא מתני' ולא מתוקמא שפיר, ותיצרה רבינא הכי חסורי מחסרה והכי קתני ה' תמים הן, ואין משמטין אלא חצי נזק, ואילו הן נגיחה נגיפה נשיכה רציצה צעיפה, ואם הועדו, חמשתן מועדין לשלם נזק שלם מן העפילה. ושן ורגל מועדין מתחילתן הן, השן בראוי לה והרגל לשבר בדרך הילוכה. ושור המועד. ושור המזיק ברשות הניזק, מחלוקת ר' טרפון ורבנן. והאדם, המזיק, ויש מועדין כיוצא באלו, הואב והארי והדוב והנמר והברדלס. תניא נמי הכי חמשה תמים הן כו'. ולא לרבוין, אמר ר' אלעזר אינו מועד לרבוין על פנים גדולין, ומשונה הוא ומשלם חצי נזק. אבל על פנים קטנים אורחיה הוא נזק שלם משלם. ואמר ר' ינאי מסייעא ליה בהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים. ודחי' דילמ' מן הצד היא אורחיה והוא היפוך מתהפכת כעין חיובך שדרך הבהמה להתחנך בצדיה, אבל לרבוין על הכלים לא. ואסיק, איכא דרמי להו מירמא ופריק ר' אלעזר מתני' דתני תם בפנין גדולין, מתניא דתני מועדת בפנין קטנים. בפסוקיה דרב יוסף שמעינן דנפרוא וצבוע תרווייהו אפא נגינה, מיהו נפרוא שם הנקבה וצבוע שם הזכר (א). וירושלמי בשבת פ"א ר' יוסי ב"ר בון בשם ר' זבדי אחת לשבע שנים הקב"ה מחליף (שלמו) (עלמון) (ב) ממוחא דרישא מתעבד עקרב דומיעא סממא תולעתא דסוסיא מתעבדא אורעי. ודחורתא מתעבדא דברי, עכבאר דטורא מתעבדא חזיר, בר שויבא דנוגא מתעבדא נול. דתניא צבוע וזכר לאחר ז' שנים נעשית ערפד. ערפד לאחר ז' שנים נעשית קימוש. קימוש לאחר ז' שנים נעשית חייה, ויש אומ' חוח. חייה לאחר ז' שנים נעשית שד. שדו שלאדם לאחר ע' שנים נעשית נחש והני מילי בההוא דלא כרע במודים.

(א) פי' רענו הוא כלפנה אחרת ש' רע"י ז"ל.
(ב) לפעמי ציורילא שם איהו מומיחא דרישא כו' ודמניא שממ.

כולה רבי טרפון היא. הכא נמי גרסינן במיוחדת לאחד מהן לפירות ולא לזה ולזה לשוורים חמשה דמשמע הא לשניהם לפירות פטור וא"כ תיפשוט מהכא דפליגי בקושיא דר' זירא וצפירוקא לצדי ולעיל (דף יד.) הש"ס מסופק ולהספדים דגרסי לזה ולזה לשוורים קשיא איפכא דתיפשוט דלא פליגי במיוחדת לשניהם לפירות דחשיב ליה חצר הניזק אע"פ שיש רשות למזיק להניח שם שורו כ"ש היכא דליזן מיוחדת לשוורים כלל חשיב חצר הניזק ואע"פ שמיוחדת לשניהם לפירות:

ראוי ר' אינן שאין ראוי דה לא. אין להקשות דלמנא הא דקאמר מועדת היינו לשלם מן העלייה ושאין ראו לה אע"פ שמשלם נ"ש כר' טרפון אינו מועד לשלם מן העלייה דלאמרין צפ"ק (דף יח:) ולשון מועד שייך על זה דלאמרין הדום אינו מועד ויש אומרים מועד וצבא קמייפנא דמר סבר מגופו ומר סבר מן העלייה דע"כ שאין ראו לה לא משלם כי אם חצי נזק דלקמן צפ"ק (דף יט:) צהדיא קתני גבי השן מועדת אכלה כסות או כלים משלמת חצי נזק: **והנחש** הרי אלו מועדים. [א] לאו בכל עניני חזק חשיב מועדים אלא כל אחד צמדי דלדורחיה כגון שצא וזכר וטקף ארי ודרס או טרף להניח אכל צמדי דלאו אורחיה כגון ארי שטרף ואכל וכן שאר הזיקות דלאו אורחיהו לא הוו מועדים אלא משלמין ח"כ וצמדי דלדורחיהו דמשלם נ"ש היינו דוקא בחצר הניזק אכל צהר"ר פטור דהו שן צהר"ר דלאמר שמואל צננו' ארי צהר"ר דרס ואכל פטור ואפי' נחש שאין נהנה מנשיכתו דלאמרין צפ"ק דמענית (דף ט.) שנתקצו כל הסיוט אכל הנחש ואומרות לו מה הנחה יש לך מ"מ כיון דלדורחיה צהדי הו כמו רגל ופטור צהר"ר ולא הו כמו קרן צמר דליעד אע"פ דמתכוין להזיק דמחשיב ליה גבי אחרני:

רבי

מועדין אחרים כיוצא באלו והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש: ולא לרבוין: אמר רבי אלעזר ילא שנו אלא פכין גדולים אבל פכין קטנים אורחיה הוא לימא מסייע ליה הבהמה מועדת להלך כדרכה ולשבר ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים דלמא מן הצד איכא דאמרי א"ר אלעזר הוא אלא אפילו פכין קטנים נמי לאו אורחיה הוא מיתבי ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים אמר רבי אלעזר דלמא מן הצד איכא דרמי לה מירמא תנן ולא לרבוין והתניא ולמעך את האדם ואת הבהמה ואת הכלים אמר רבי אלעזר לא קשיא כאן בפכין קטנים: הואב והארי וכו': מאי ברדלס אמר רב יהודה נפרוא מאי נפרוא אמר רב יוסף אפא מיתבי רבי מאיר אומר אף הצבוע רבי אלעזר אומר אף הנחש ואמר רב יוסף צבוע וו אפא לא קשיא כאן בצבוע וזכר כאן בצבוע נקיבה. דתניא צבוע וזכר לאחר שבע שנים נעשה עטלף עטלף לאחר שבע שנים נעשה ערפד ערפד לאחר ז' שנים נעשה קימוש קימוש לאחר שבע שנים נעשה חוח חוח לאחר שבע שנים נעשה שד שדרו של אדם לאחר שבע שנים נעשה נחש והני מילי דלא כרע במודים אמר מר ר"מ אומר אף הצבוע רבי

כך מלמדי: לישנא אחרתא ועיקר הוא **מסני' צבוע נקבה**. ור"מ מוסקיף